

עוני והעסקה של אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית בישראל

פרופ' דניאל גוטליב*

סגן מנהל כללי של מחקר ותכנון בביטוח לאומי לישראל

עוני ומוגבלות

פרספקטיבה לאומית ובינלאומית

12.12.2016

תודות לעזרה הרבה לאופיר פינטו, מירי אנדוולד, אורן הלר, נטליה גיטלסון ורבקה פריאור

ישראל במספרים

אוכלוסייה : כ-8.5 מיליון

אוכלוסייה בגיל עבודה : כ-5 מיליון

אחוז אנשים עם מוגבלויות בגיל עבודה : 24.7%

אחוז מקבלי קצבת נכות בגיל עבודה : 5.5%

מדדי עוני

קו מוגבלות (z):

הכנסה חציונית נטו לבית אב מותאמת לפי גודל בית האב

אחוז עוני (שכיחות):

$$H = \frac{q}{N}$$

מספר משפחות כללי N , מספר בתי אב החיים מתחת לקו העוני q

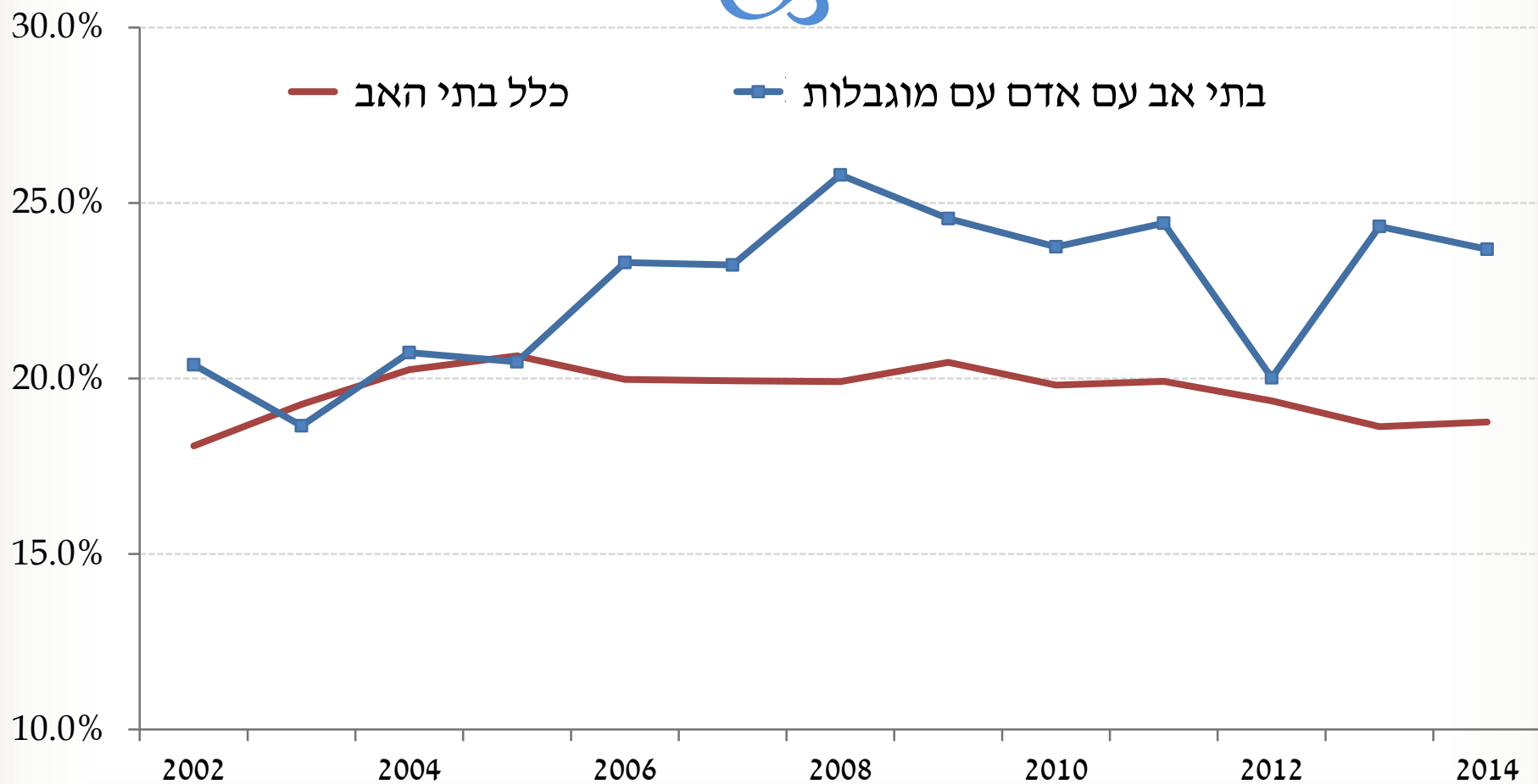
חומרת העוני (FGT):

$$FGT(y_i, z, \delta) = (1/N) \sum_{i=1}^q g_i^\delta$$

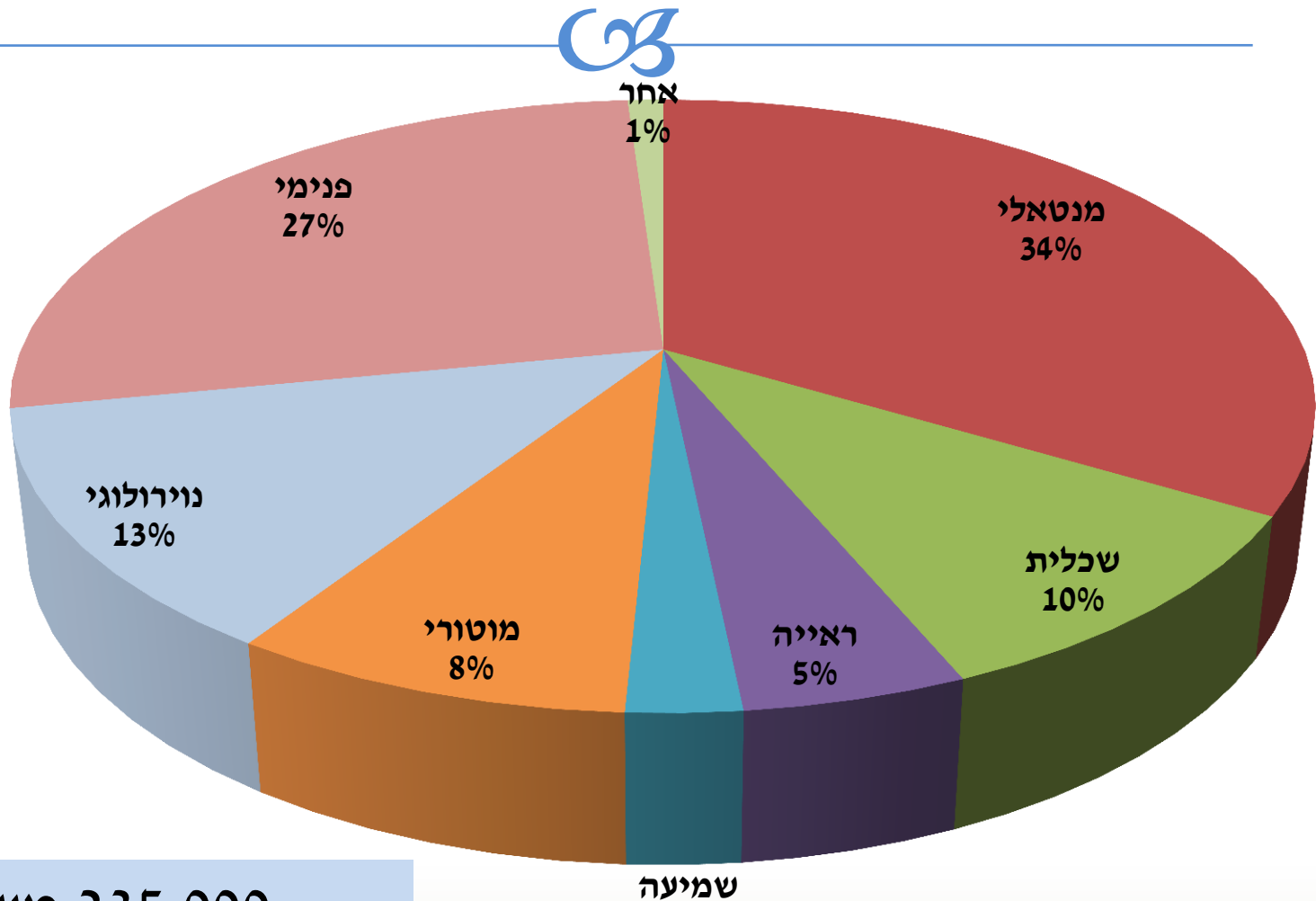
הכנסות + הטבות + = הכנסה נטו של בית אב y_i , $g_i = (z - y_i) / z$ = פער הכנסה של בית אב, פנסיות,

δ = תיקון אי שוויון (של מתכנן חברתי)

אחוז עונני: בתי אב כלליים לעומת בתי אב עם אדם עם מוגבלויות

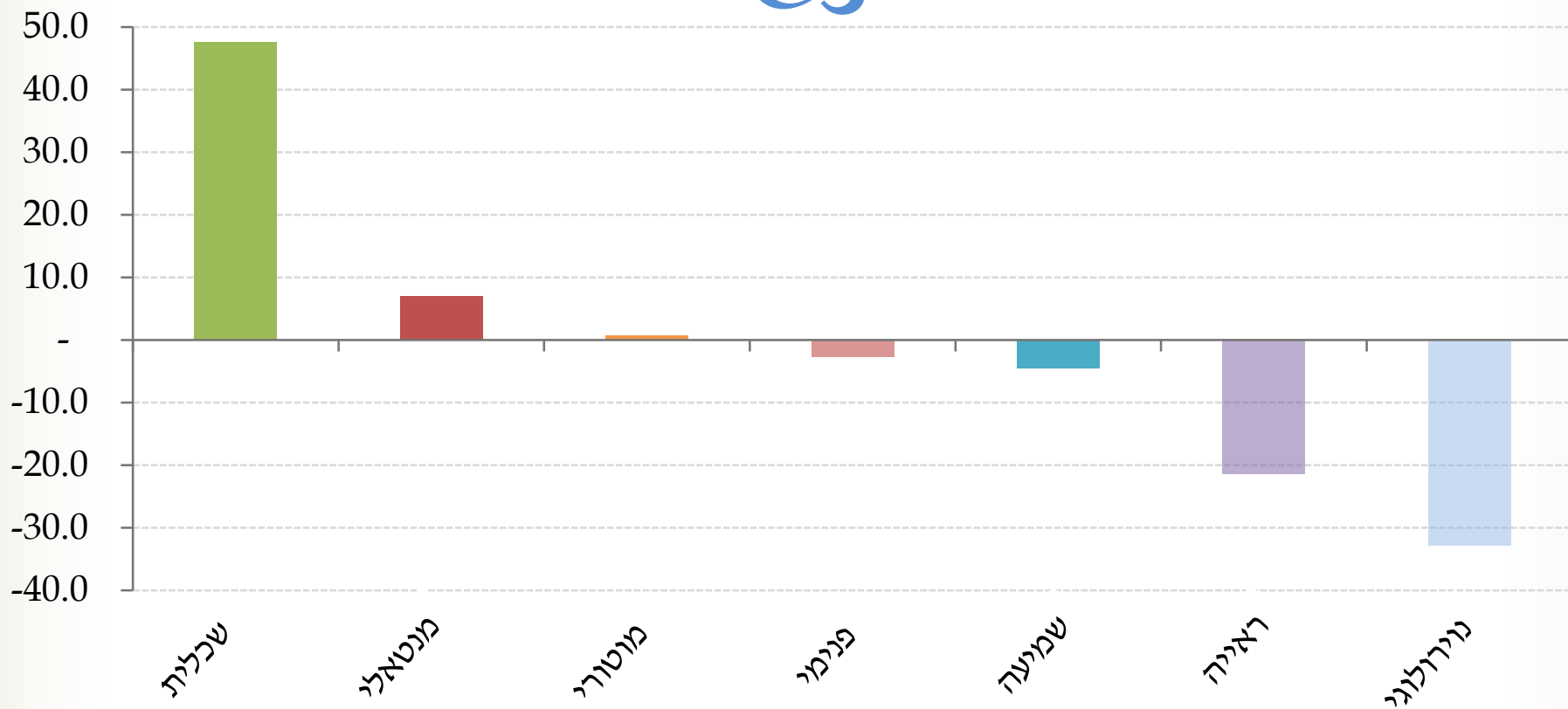

אנשים עם מוגבלויות לפי סוג מוגבלות

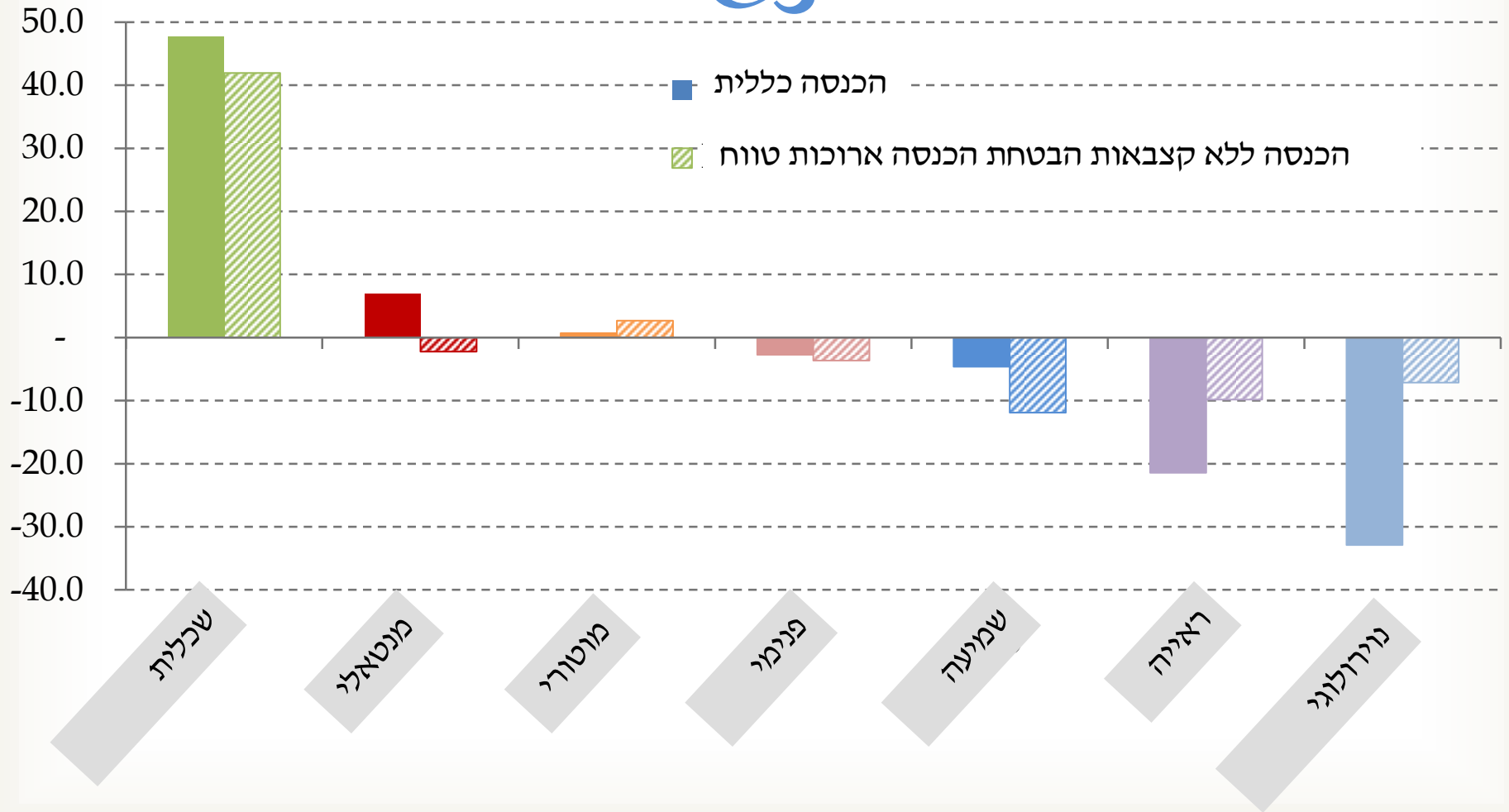
משתתפים 235,000

סטייה משכחות העוני לפי סוג המוגבלות

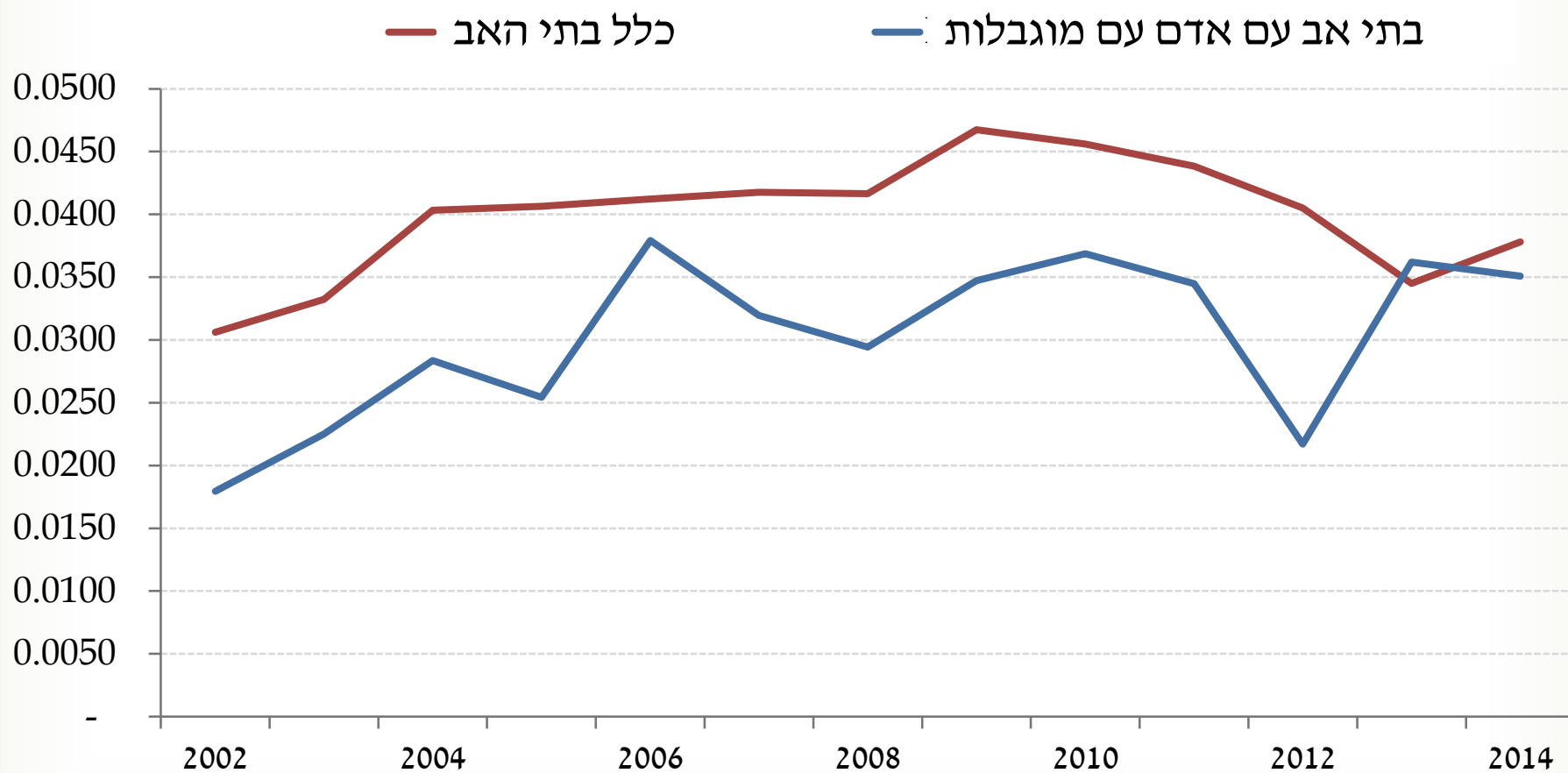

סטייה משכיחות העוני

לפי סוג המוגבלות (2 הגדרות הכנסה)

חומרת העוני: כלל בתי האב לעומת בתי אב עם אדם עם מוגבלות

גורמים לעוני

מבנה בית האב?

גודל קצבת הנכות?

תעסוקה?

גודל משכורות?

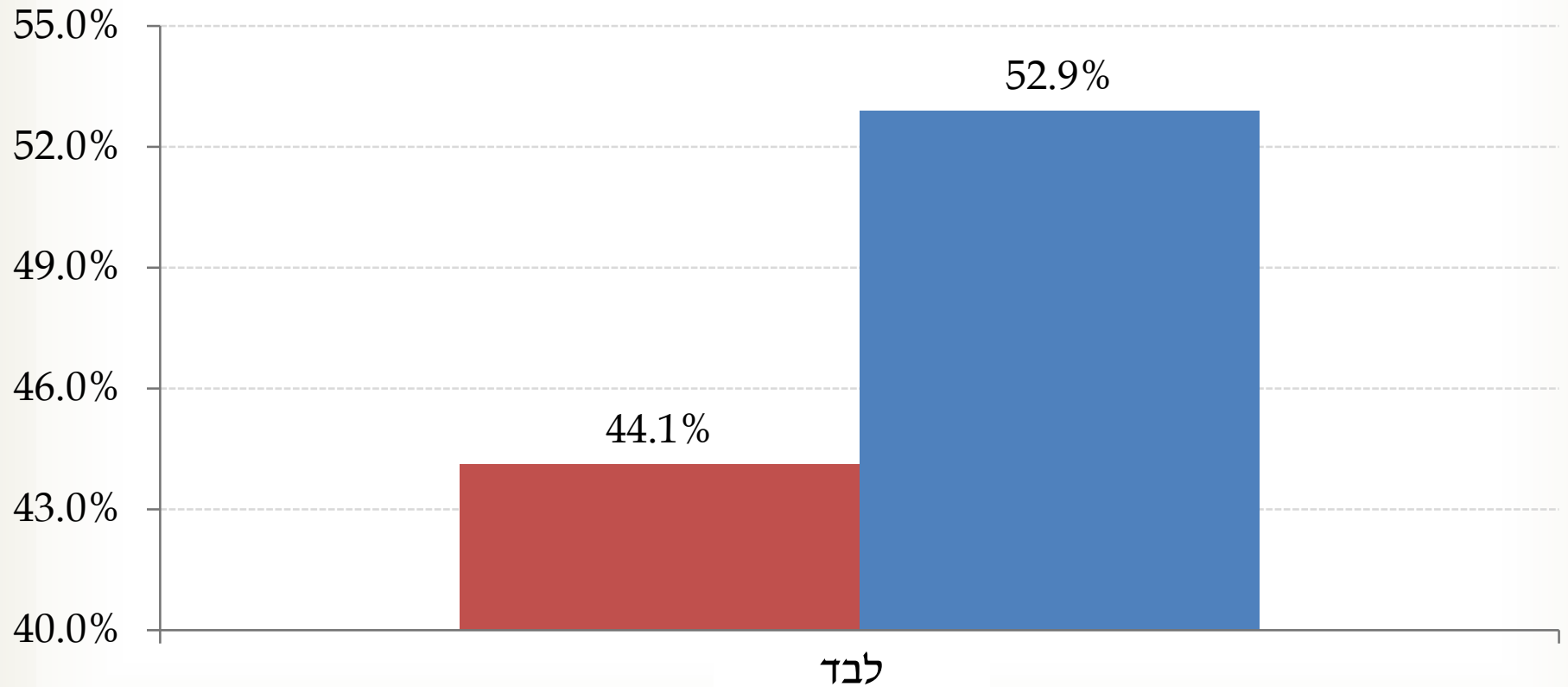
השכלה?

מגורים לבד: כלל בתי האב לעומת בתי אב עם אדם עם מוגבלות

■ כלל בתי האב

■ בתי אב עם אדם עם מוגבלות

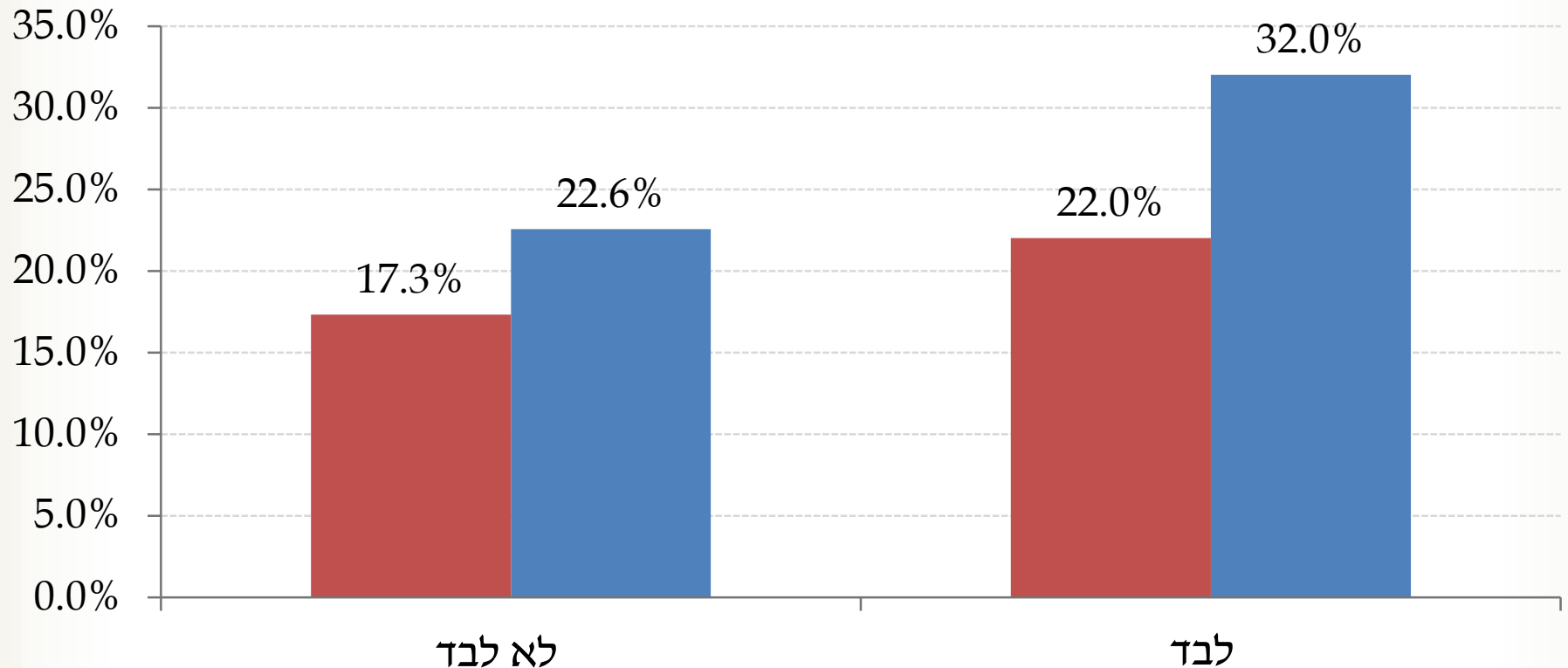
אחוז העוני: מגורים לבד לעומת

מגורים לא לבד

■ כלל בתי האב

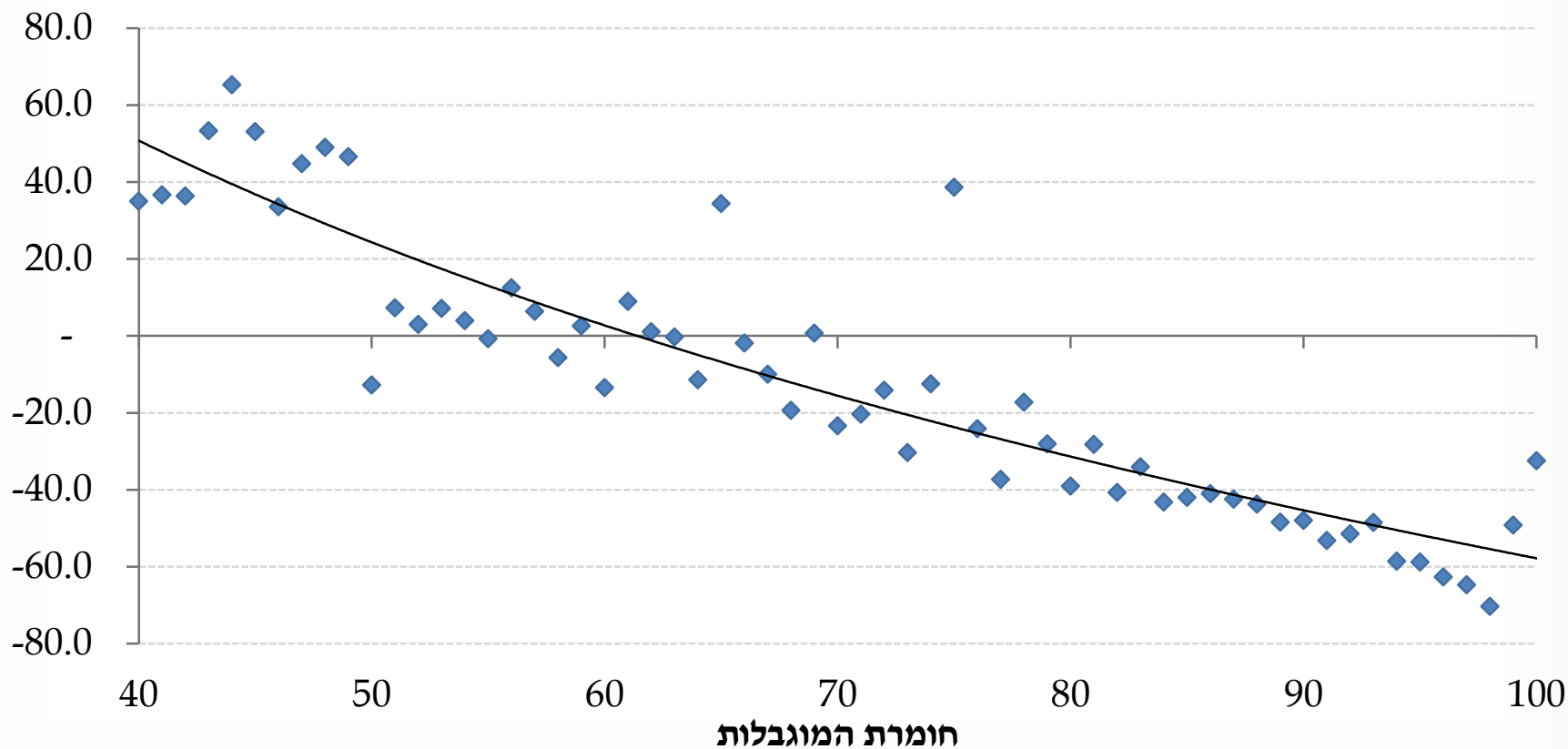
■ בתי אב עם אדם עם מוגבלות

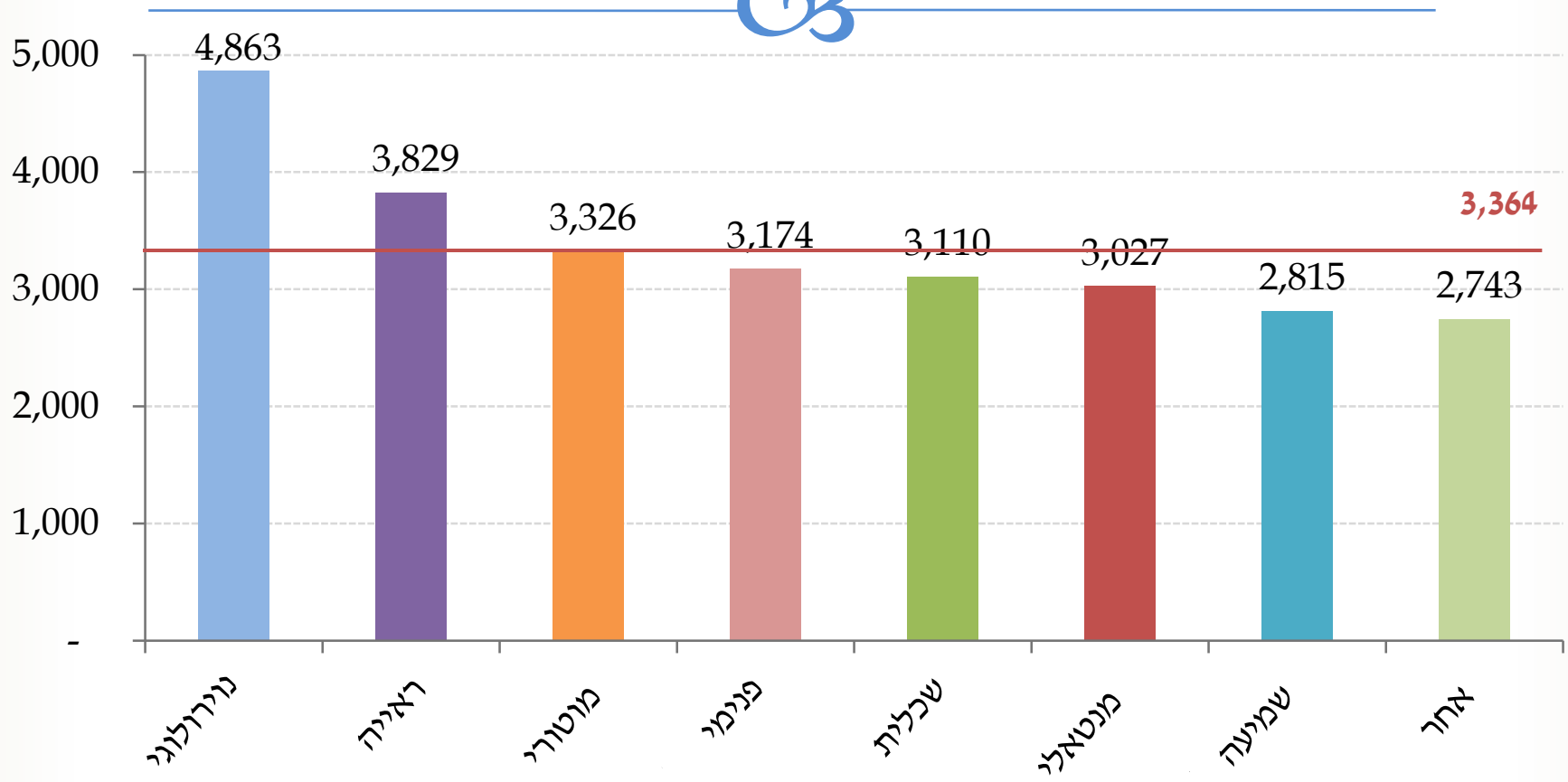
סטייה מאחוז העוני לפי חומרת המוגבלות

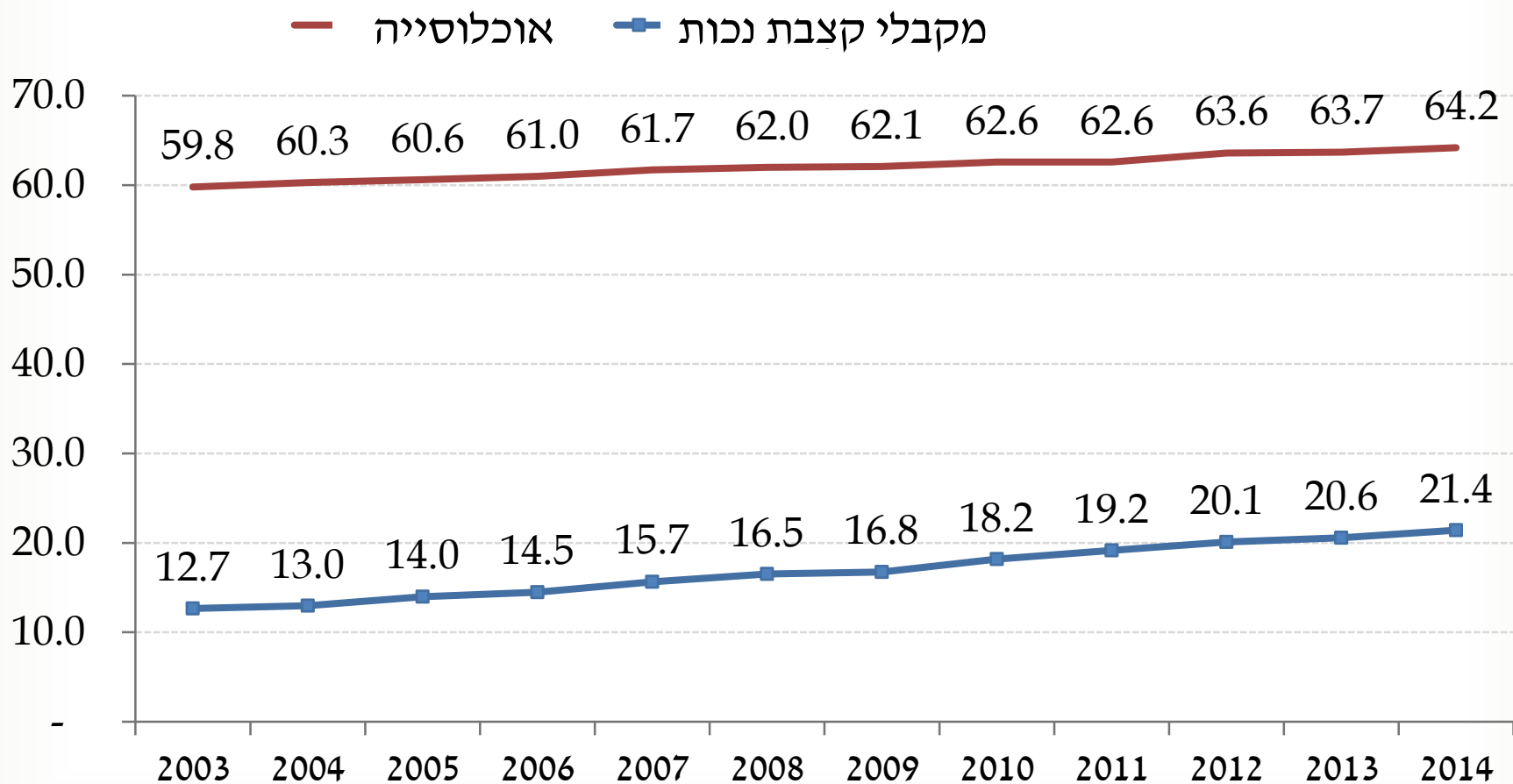
סטייה מאחוז העוני

גודל קצבת נכות חודשית

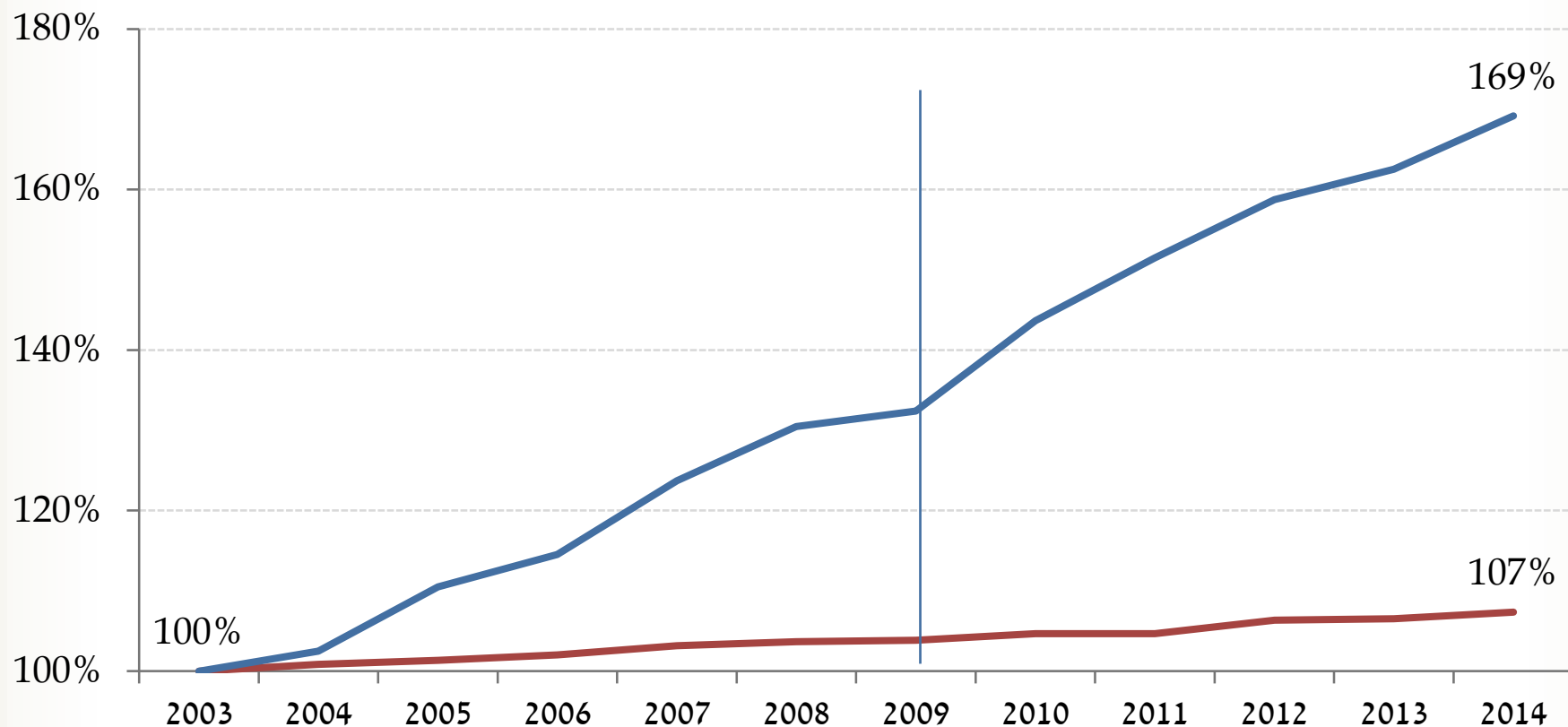
אחוז העסקה: כלל האוכלוסייה לעומת מקבלי קצבת נכות

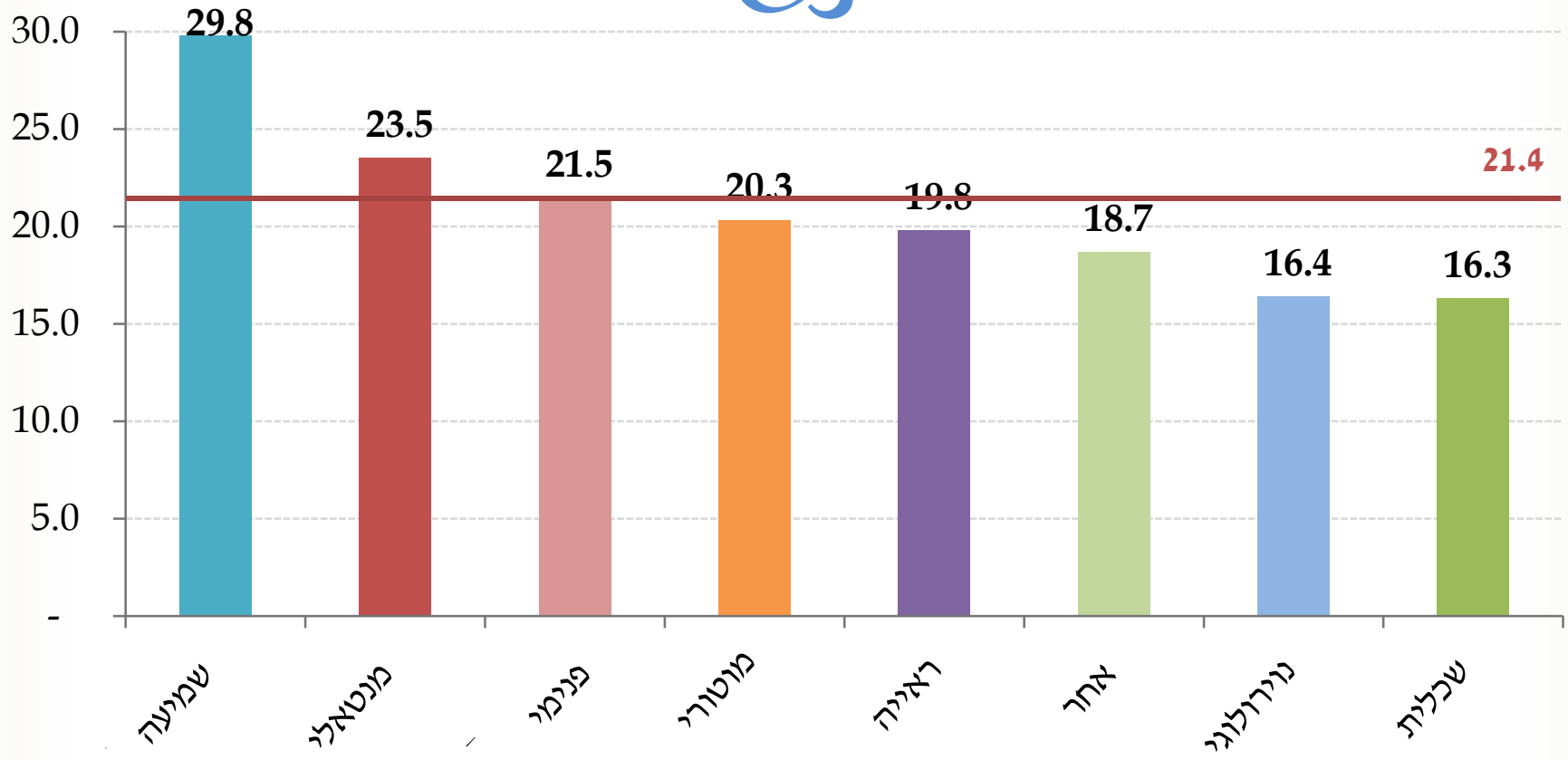
שינוי באחוזי העסקה: כלל האוכלוסייה לעומת מקבלי קצבת נכות

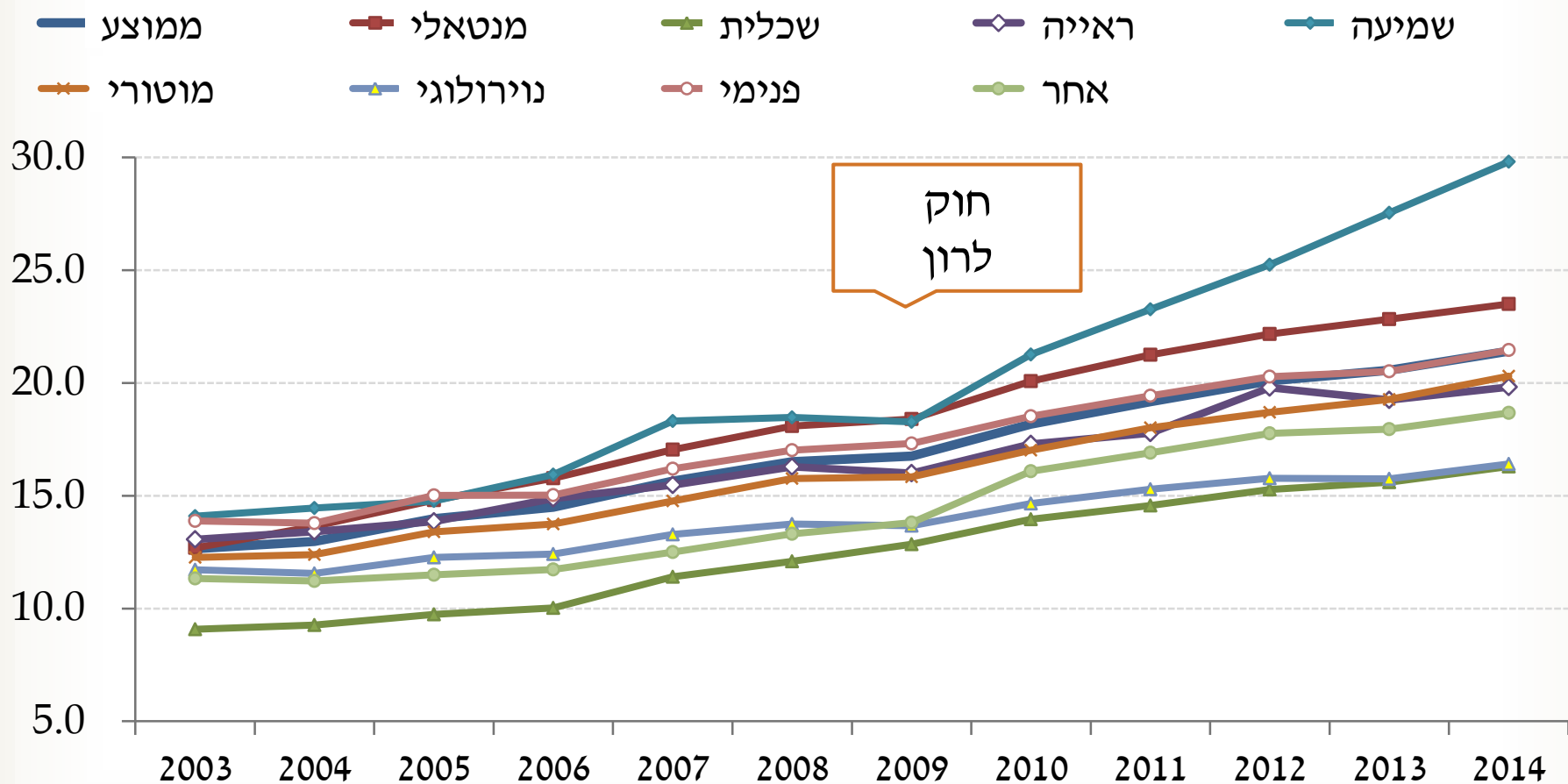
— אוכלוסייה — מקבלי קצבת נכות

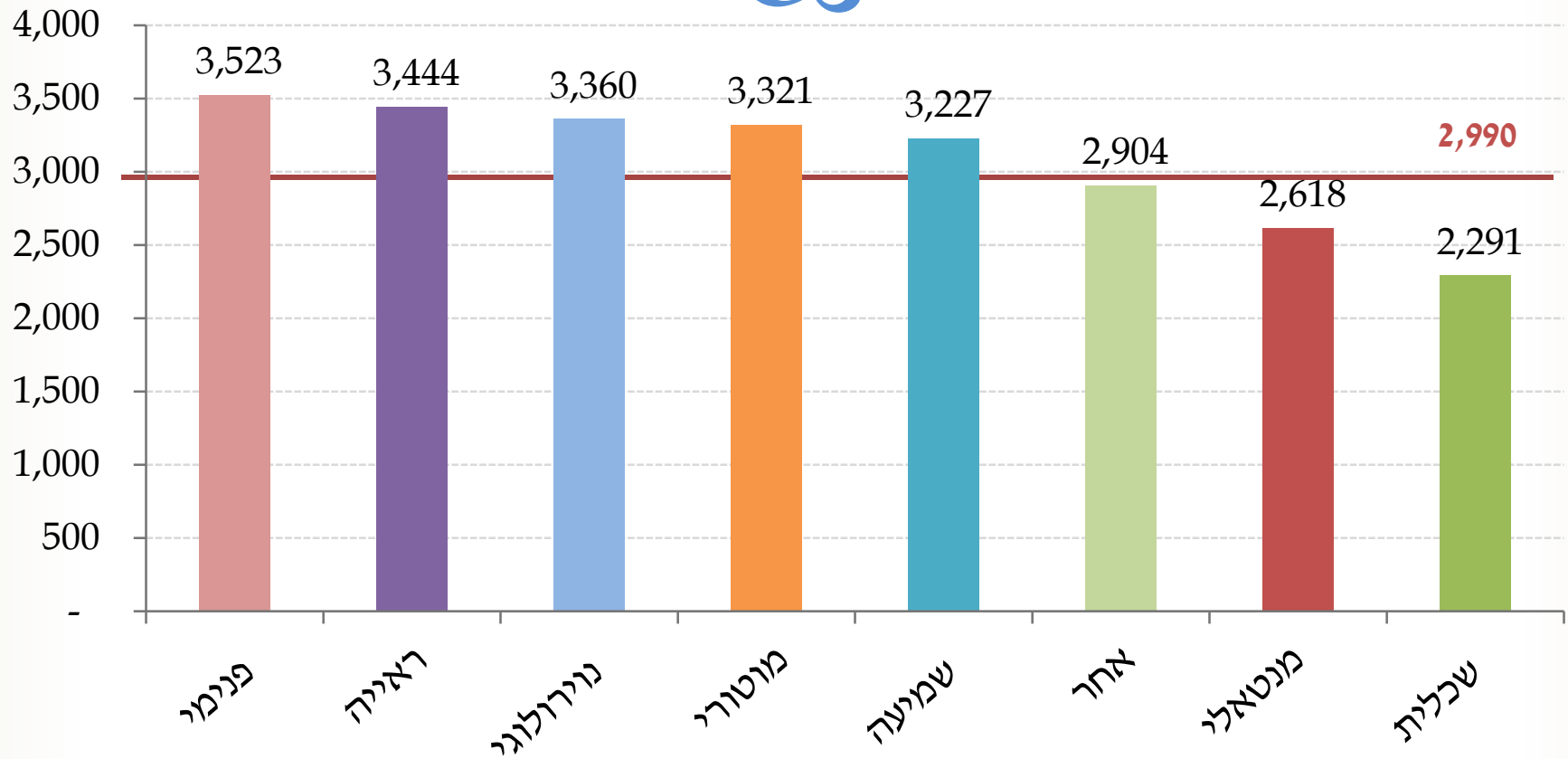
אחוזי העסקה לפי מוגבלויות

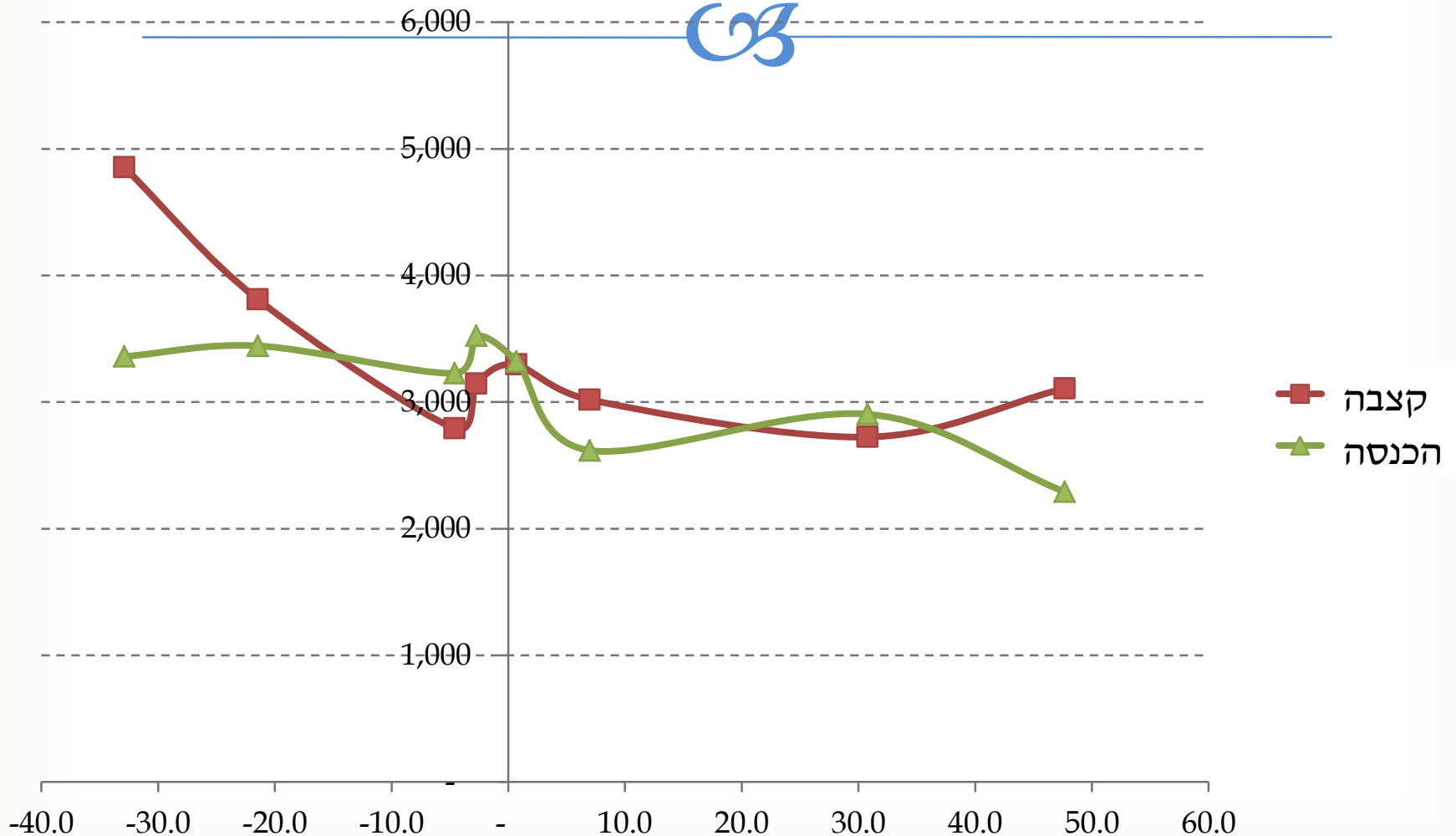
אחוזי העסקה לפי מוגבלויות: 2003-2014

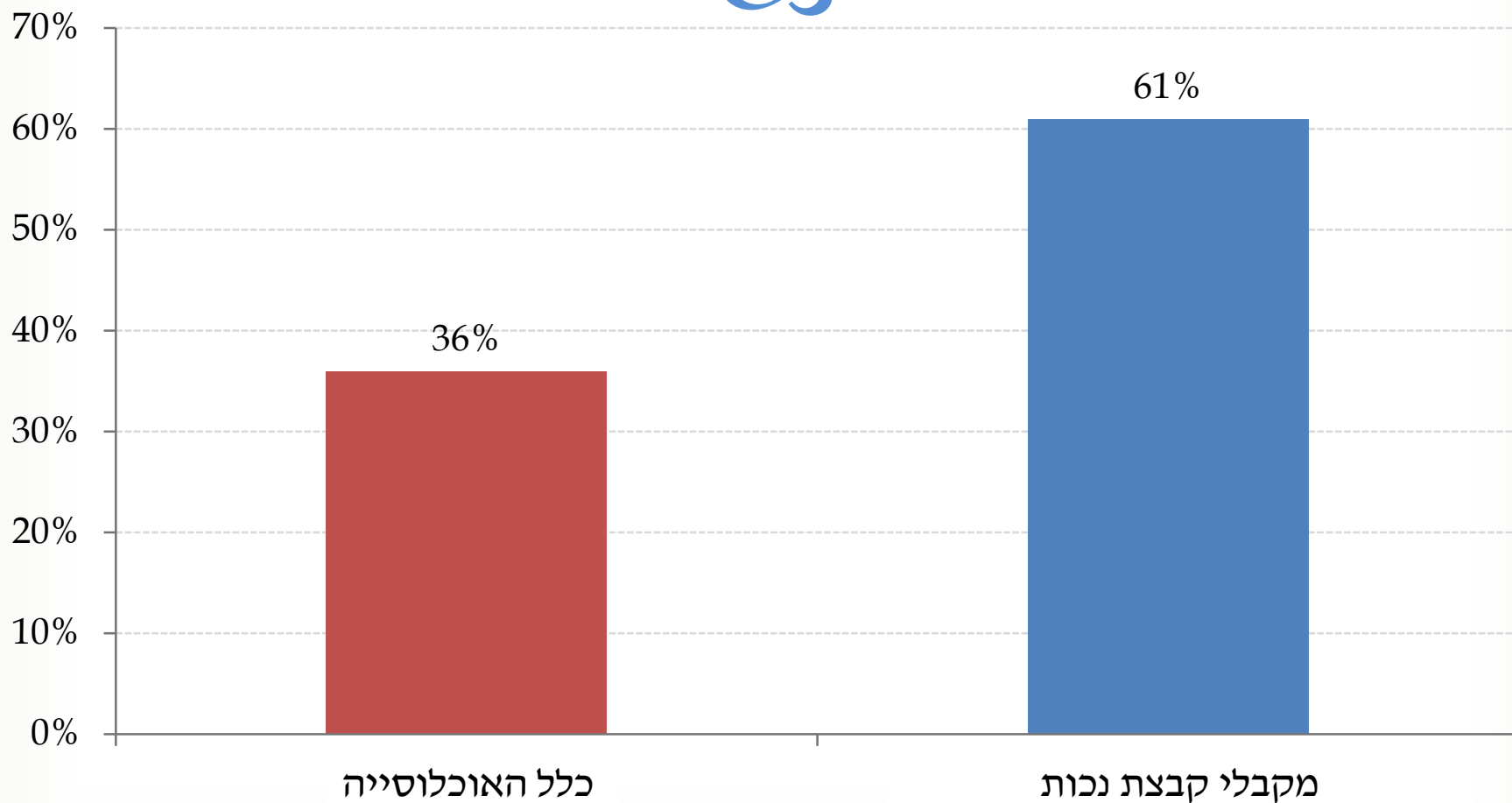
משכורות ממוצעות לפי מוגבלות

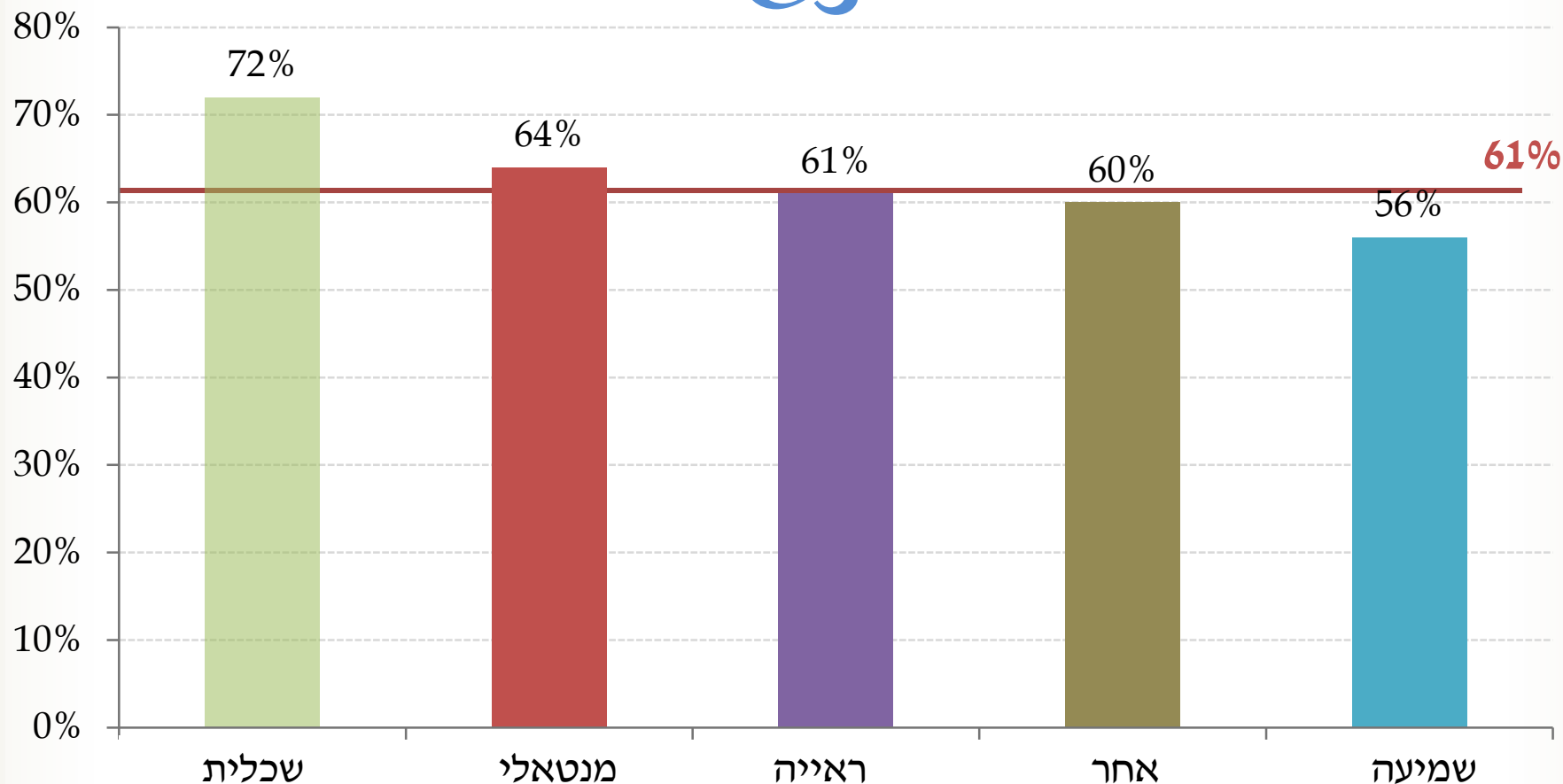
קורלציה בין שיעור העוני היחסי והכנסה

ללא תעודת בגרות: כלל האוכלוסייה לעומת מקבלי קצבת נכות

ללא תעודת בגרות לפי סוג מוגבלות

מסקנות

מקרי נכות באנשים עם מוגבלות הינם רבים יותר מאשר עוני באוכלוסייה כללית, אך חומרת העוני נוטה להיות קלה יותר עבורם.

אנשים עם מוגבלות בעלי סבירות גבוהה יותר לגור לבד ואחוז האנשים הבודדים העניים גבוהה יותר מאחרים.

אחוזי העוני משתנים, לפי סוג המוגבלות. הם גבוהים ביותר עבור אנשים עם מוגבלות שכלית והכי נמוכים עבור אנשים עם מוגבלות נוירולוגית.

אם לא כוללים "הטבות תפקודיות" בהכנסה של אנשים עם מוגבלות אז הדירוג משתנה, אבל אם "הטבות תפקודיות" מחייבות בהחזרים אז הדירוג משתנה.

ככל שהמוגבלות חמורה יותר, כך גודל ההטבות רב יותר והסיכוי לעוני נמוך יותר.

אנשים עם מוגבלות עובדים פחות ובעלי השכלה נמוכה יותר, אבל שיעור התעסוקה שלהם עולה מהר יותר.

נדמה כי רפורמת לרון משפרת את ההכנסה של בעלי מוגבלויות שמיעה.

תודה!

danielgt@nioi.gov.il